

Ed.

264. Frumvarp

til laga um háleiguskatt.

Flutningsm.: Jónas Jónsson.

1. gr.

Af hverskonar húsaleigu, sem nemur meira en 15% af kaupverði húseignar, að meðtalinni lóð, skal húseigandi greiða í rikissjóð háleiguskatt af því, sem

umfram er. Kaupverð telst það verð, sem eigandi eignaðist eignina fyrir í upphafi, hvort sem um kaup eða byggingu hefir verið að ræða, að viðbættu hæfilega metnu andvirði endurbóta og viðbygginga, en að frádreginni eðlilegri fyrningu. Hafi eigandi fengið eignina að erfðum, vegna stofnunar eða slita hjúskapar eða á annan þvilikan hátt, telst það kaupverð, sem eignin var honum útlögð fyrir. En ef um gjöf er að ræða, skal eignin sérstaklega metin í þessu skyni til verðs, svo sem það telst verið hafa á þeim tíma, er eigandinn fékk hana í hendur.

2. gr.

Háleiguskattur samkv. 1. gr. skal reiknaður af þeim hluta húsaleigunnar, sem er umfram 15% af kaupverði, og skal hann nema:

Af því, sem leigan nemur yfir 15% allt að 20% af kaupverði, greiðist 10%						
—, —	—, —	20—	—, —	25—	—, —	20—
—, —	—, —	25—	—, —	30—	—, —	30—
—, —	—, —	30—	—, —	35—	—, —	40—
—, —	—, —	35—	—, —	40—	—, —	50—
—, —	—, —	40—	—, —	45—	—, —	60—
—, —	—, —	45—	—, —	50—	—, —	70—
—, —	—, —	50—	—, —	55—	—, —	80—
—, —	—, —	55—	—, —	60—	—, —	90—
—, —	—, —	60—	—, —	65—	—, —	100—

3. gr.

Fjármálaráðuneytið setur reglur um allt það, sem varðar framkvæmd álagnfólki, sem jafnframt er efnalítið og hefir ekki meiri tekjur, að meðtöldum tekjum af húsaleigu, en svo, að rétt nægi til framfæris, undanþágu frá greiðslu háleiguskatts.

4. gr.

Háleiguskattur samkvæmt lögum þessum skal ákveðinn af skattstofunni í Reykjavík og af skattanefndum annarsstaðar á landinu.

Fjármálaráðuneytinu er heimilt að setja sérstakar reglur, er veita öryrkja ingarinnar, þ. á. m. ákvörðun kaupverðs, mat á endurbótum, viðbyggingum og fyrningu og hversu greina skal sundur og meta einstaka hluti í húsi til eignar eða kaupverðs, um meðferð kærumála út af álagningu skattsins og umsóknir um undanþágur frá skattinum handa öryrkjum samkvæmt 3. gr., svo og um kærur út af skattinum.

5. gr.

Skattur samkvæmt lögum þessum greiðist mánaðarlega eftir á, í fyrsta sinn 1. ágúst 1933.

Skattheimtumenn rikissjóðs annast um innheimtu skattsins. Skattinn má taka lögtaki, enda hvílir hann sem lögveð á húseigninni.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta var flutt á þingi 1932, og voru flutningsmenn þeir Steingrímur Steinþórsson, Halldór Stefánsson, Jónas Þorbergsson og Sveinbjörn Högnason, en málið átti erfitt uppdráttar í neðri deild, og þykir eðlilegt að athuga, hvort betur myndi blása fyrir hugmynd þessari í efri deild. Er og sérstök ástæða til að afla rikissjóði aukinna tekna, þar sem miklar líkur eru til, að deildin, og sennilega Alþingi í heild sinni, felli niður útflutningsgjald af landbúnaðarafurðum, og þarf að bæta rikissjóði það tekjutap, ef unnt er.

Með hverju ári verður meir óviðunandi, mitt í almennri fátækt, sem leiðir af kreppunni, að láta húsaspekúlanta raka saman stórfé á þennan hátt. Eru þess nú orðin dæmi, að húsaspekúlantar flytji lögheimili sitt úr Reykjavík í önnur sveitarfélög, sem hafa minni skattabyrðar, til að komast hjá að greiða skatta í samræmi við tekjur, og það engu síður þó að sumir slíkir menn hafi 20–30 þús. kr. hreinar tekjur af gömlum húsum, sem leigð eru með hliðstæðri leigu við þá, sem greiða verður af nýjum og dýrum húsum.

Frv. fylgdi í fyrra eftirfarandi greinargerð:

„Á síðari árum hefir verðmæti fasteigna hækkað mjög í kaupstöðum landsins, einkum þó í Reykjavík. Húsaleiga er nú miklu hærri en hún var fyrir nokkrum árum. Veldur því bæði húsnaðisekla og einnig aukinn byggingarkostnaður húsanna á síðari árum og hækkað lóðarverð.“

Vegna þess, hve hækkan þessi hefir orðið á fáum árum, er það eigi ótitt, að ýmsir húseigendur, sem eignast hafa húseignir sínar á meðan verðlag þeirra var miklu lægra en nú er, bera úr býtum árlega óhæfilega háa vexti af því fé, sem þeir eiga í eignum þessum. Þykir sanngjarnt, að sá gróði, er þannig myndast vegna hækkanndi verðlags á fasteignum, og sem að miklu leyti stafar af aðgerðum hins opinbera, verði hinn nokkuð með sérstökum skatti.

Af þessum ástæðum er borið fram frumvarp þetta um skatt af leigu þeirri, sem fer fram úr 15% af kaupverði fasteigna. En þegar leigan er orðin yfir 15%, þykir ástæða til þess að hitta það, sem fram yfir er, með skattinum, enda er ágóði á rekstri fasteigna þá orðinn allmikill undir öllum venjulegum kringumstæðum.

Það skal fram tekið, að frumvarp þetta er að efni til því nær eins og ákvæði um háleiguskatt, sem voru í frumvarpi því um ráðstafanir vegna atvinnukreppunnar, sem borið var fram af þingmönnum Alþýðuflokksins í neðri deild á sumarþinginu 1931.

Um einstakar greinar skal þetta tekið fram:

Um 1. gr.

Í grein þessari eru ákvæði um, hversu ákveða skuli verðgrundvöll þann, er leigan sé við miðnð, og eins og þau ákvæði bera með sér, er til þess ætlazt, að hann verði raunverulegt kostnaðarverð eignarinnar á hverjum tíma, að frá-dreginni fyrningu fyrir sliti.

Um 2. gr.

Eigi verður sagt, hve miklu háleiguskatturinn muni nema í heild. En rétt er að nefna einstök dæmi, sem sýna, hvernig skatturinn verkar:

1. Hús er keypt á 26000 kr. Ársleiga nú kr. 11100,00, eða 42,69% af kaupverði. Skattur yrði samkv. frumvarpinu kr. 2370,00.
2. Hús er keypt á 30000 kr. Ársleiga er nú kr. 12360,00, eða 41,2% af kaupverði. Skattur yrði samkv. frumvarpinu kr. 2466,00.
3. Hús er keypt á 25000 kr. Ársleiga er nú kr. 5000,00, eða 20% af kaupverði. Skattur yrði samkv. frumvarpinu kr. 125,00.
4. Hús er keypt á 36000 kr. Ársleiga er nú kr. 24000,00, eða 66,6% af kaupverði. Skatturinn yrði samkv. frumvarpinu kr. 10500,00.

Um 3. gr.

Rétt þykir að hafa heimild til þess að undanþiggja þessum skatti þá húsaleigu, enda þótt háleiga sé, sem verður að teljast meðal brýnustu þurftartekna öryrkja manna.

Um 4., 5. og 6. gr.

Gefa ekki tilefni til athugasemda“.